

КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЯ ОБ'ЄКТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В ОБЛІКОВОМУ ПРОЦЕСІ

З метою дослідження особливостей організації бухгалтерського обліку комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності, пропонується розглядати його через призму етапів облікового процесу, що зображено на рис 1.

Організація первинного обліку комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності. Підставою для відображення у бухгалтерському обліку господарських операцій є первинні документи, які фіксують факти їх здійснення (ст. 9 ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [1]), тобто усі господарські операції відображаються методом їх суцільного та безперервного документування за допомогою первинних документів.

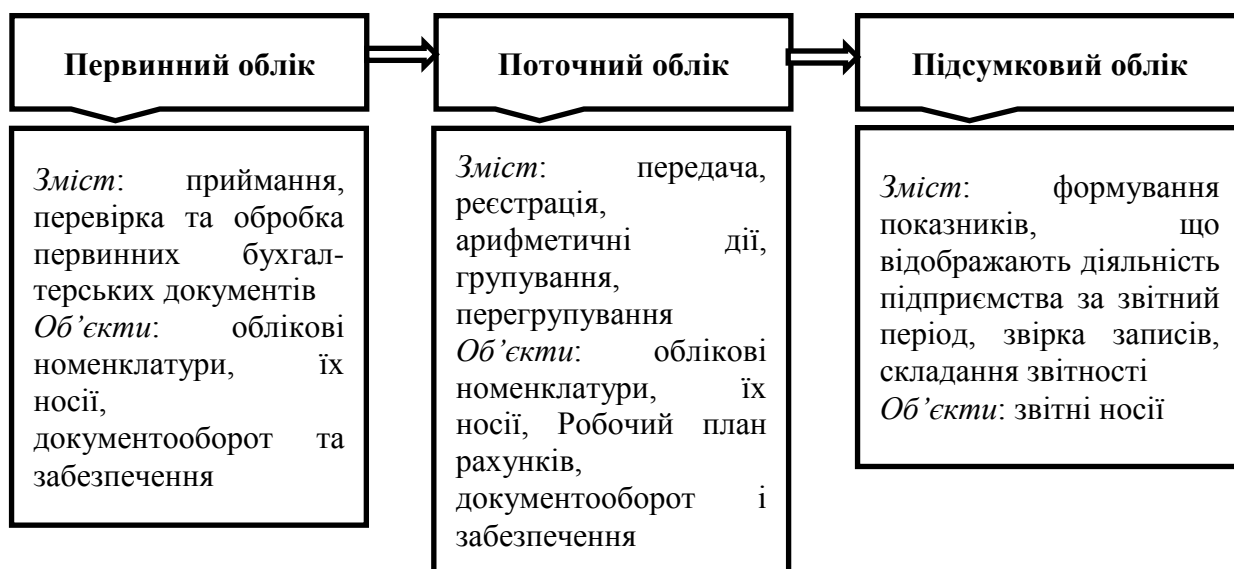

Рис. 1 Особливості організації обліку комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності у розрізі етапів облікового процесу

За даними первинних документів здійснюється первинний (синтетичний та аналітичний) облік господарських операцій, що виражений взаємозв'язаними рахунками за допомогою елемента методу бухгалтерського обліку – подвійного запису. Завдяки належним чином сформованим та обробленим первинним документам відбувається виявлення, вимірювання, реєстрація та накопичення інформації про господарські процеси на підприємстві. До первинних документів у процесі комерціалізації ОІВ відносяться, в першу чергу, основні форми первинних документів з обліку об'єктів інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів (НА– 1, НА– 2, НА– 3, НА– 4), а також калькуляції (у разі створення ОІВ власними силами підприємства), акти виконаних робіт (у разі надання інжинірингових послуг, технічної допомоги), розрахункові документи (для підтвердження взаєморозрахунків між контрагентами) тощо.

Організація поточного обліку комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності. За результатами діяльності підприємства, що відображені у первинних документах, складаються зведені документи (облікові реєстри) шляхом групування і узагальнення та балансової ув'язки їх показників (форми облікових реєстрів регламентовано Методичними рекомендаціями по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку). Завдяки дослідженням та впровадженням наукових здобутків вітчизняних науковців для удосконалення організації обліку процесу комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності на етапі поточного обліку розроблено: «Журнал аналітичного обліку ліцензійних договорів», «Відомість аналітичного обліку витрат на отримання охоронних документів на об'єкти права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів» «Журнал реєстрації платежів за отримання охоронних документів на об'єкти права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів» та «Журнал реєстрації ліцензійних договорів». Також важливу роль у процесі організації поточного бухгалтерського обліку відіграє розробка Робочого плану рахунків, який слугує для більшої деталізації облікової інформації, на основі якої керівництво може аналізувати показники діяльності з метою прийняття управлінських рішень. Робочий план рахунків має мастити у собі лише ті рахунки регламентованого на державному рівні Плану рахунків, що без посередньо використовуються у діяльності підприємства.

Організація підсумкового обліку комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності. Для підприємств, що займаються комерціалізацією об'єктів інтелектуальної власності звітність буває фінансова, податкова, статистична та управлінська:

- до фінансової відносяться форми, що передбачені НПСБО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [2] (ф.1, ф.2, ф.3 (або ф.3– н), ф.4, ф.5);

- склад податкової звітності залежить від того, платником яких податків являється підприємство;

- статистичну звітність підприємств, що займаються комерціалізацією об'єктів інтелектуальної власності, формують: «Капітальні інвестиції, вибуття й амортизація активів» (форма №2); Обстеження інноваційної діяльності промислового підприємства (№ 1– інновація (річна)); Звіт про виконання наукових та науково– технічних робіт (№ 1– наука (піврічний)) та Звіт про виконання наукових та науково– технічних робіт (№ 3– наука (річний)); Звіт про створення та використання передових технологій та об'єктів інтелектуальної власності (№1 – технологія (річна)); Структурне обстеження підприємства (№ 1– підприємництво);

- до управлінської звітності відносяться звіти, розроблені фахівцями підприємства, які засновані на потребах користувачів інформації, що у них відображається.

Список використаних джерел:

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні Верховна Рада України; Закон від 16.07.1999 р. №996– XIV (зі змінами та доповненнями від 25.06.2016 р.). – Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996– 14>

2. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальній вимоги до [...] Мінфін України; Наказ, Положення, Стандарт [...] від 07.02.2013 №73 (зі змінами та доповненнями від 18.03.2014). – Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0336– 13>